

Роз'яснення Державної податкової інспекції (грудень 2013)

Запитання

Чи має право фізична особа здійснювати підприємницьку діяльність без державної реєстрації?

Відповідь

Відповідно до ст. 42 Господарського кодексу України від 16 січня 2003 року № 436-IV (далі — ГКУ) підприємництво — це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

Згідно зі ст. 45 ГКУ, порядок створення, державної реєстрації, діяльності, реорганізації та ліквідації суб'єктів підприємництва окремих організаційних форм визначається ГКУ та іншими законами. Щодо громадян та юридичних осіб, для яких підприємницька діяльність не є основною, положення ГКУ поширюються на ту частину їх діяльності, яка за своїм характером є підприємницькою.

Статтю 164 Кодексу України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X (зі змінами і доповненнями) (далі — КУпАП) встановлено, що провадження господарської діяльності без державної реєстрації як суб'єкта господарювання або без одержання ліцензії на провадження певного виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню відповідно до закону, чи здійснення таких видів господарської діяльності з порушенням умов ліцензування, а так само без одержання дозволу, іншого документа дозвільного характеру, якщо його одержання передбачене законом (крім випадків застосування принципу мовчазної згоди), — тягне за собою накладення штрафу від двадцяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією виготовленої продукції, знарядь виробництва, сировини і грошей, одержаних унаслідок вчинення цього адміністративного правопорушення, чи без такої.

Дії, передбачені частиною першою ст. 164 КУпАП, учинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за таке саме правопорушення, або пов'язані з отриманням доходу у великих розмірах, — тягнуть за собою накладення штрафу від ста до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією виготовленої продукції, знарядь виробництва, сировини і грошей, одержаних унаслідок вчинення цього адміністративного правопорушення.

Запитання

Як оподатковується податок на доходи фізичних осіб з доплат, надбавок, премій, що нараховуються ФО відповідно до умов трудового договору в поточному місяці за минулі податкові періоди?

Відповідь

Відповідно до пп. 14.1.48 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI (зі змінами і доповненнями) (далі — ПКУ) заробітна плата для цілей розділу IV ПКУ — основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які виплачуються (надаються) платникові податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом.

Згідно з п. 2.2 р. 2 Інструкції зі статистики заробітної плати, затвердженої наказом Державного комітету статистики України від 13.01.04 № 5 (далі – Інструкція), до фонду додаткової заробітної плати відносяться доплати, надбавки, гарантійні й компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством, премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій.

До інших заохочувальних та компенсаційних виплат включаються винагороди та премії, які мають одноразовий характер, компенсаційні та інші грошові й матеріальні виплати, які не передбачені актами чинного законодавства або які провадяться понад встановлені зазначеними актами норми (п. 2.3 р. 2 Інструкції).

Заробітна плата, згідно з пп. «є» пп. 14.1.54 п. 14.1 ст. 14 ПКУ, відноситься до доходів з джерелом їх походження з України і є об'єктом оподаткування відповідно до пп. 163.1.2 п. 163.1 ст. 163 ПКУ.

Податковий агент, який нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника податку, зобов'язаний утримувати податок із суми такого доходу за його рахунок, використовуючи ставку податку, визначену в ст. 167 ПКУ (пп. 168.1.1 п. 168.1 ст. 168 ПКУ).

Якщо нарахування фонду оплати праці здійснюються за попередній період, зокрема у зв'язку з уточненням кількості відпрацьованого часу, виявленням помилок, вони відображаються у фонді оплати праці того місяця, у якому були здійснені нарахування (пп. 1.6.2. п. 1.6 р. 1 Інструкції).

Таким чином, доплати, надбавки і премії, які нараховуються платникові податку у зв'язку з відносинами трудового найму, включаються до складу заробітної плати платника податку і підлягають оподаткуванню в тому місяці, в якому здійснені нарахування.

Запитання

Чи потрібно подавати окремою порцією розрахунок за ф. 1ДФ на фізичні особи, які не мають реєстраційного номера облікової картки?

Відповідь

Згідно з п. 2.4 Порядку заповнення та подання податковими агентами податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку, затвердженого наказом ДПА України від 24.12.10 № 1020 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 13.01.11 за № 46/18784), податковий розрахунок подається податковими агентами із штатною чисельністю працівників до 1000 осіб єдиним документом на всіх, що працюють, з обов'язковим заповненням їхніх податкових номерів або серії та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це у відповідний орган Державної податкової служби і мають відмітку в паспорті) — однією порцією.

Якщо штатна чисельність працівників перевищує 1000 осіб, то можливе подання податкового розрахунку кількома порціями, кожна з яких є окремим податковим розрахунком зі своїм номером порції. Строк подання останньої порції не повинен перевищувати встановленого строку подання податкового розрахунку. Аркуші окремого податкового розрахунку зшиваються.

Отже, на всіх працівників, у тому числі й тих фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовились від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, подається податковий розрахунок єдиним документом (однією порцією), якщо штатна чисельність працівників на підприємстві становить до 1000 осіб. Якщо штатна чисельність працівників перевищує 1000 осіб, то можливе подання податкового розрахунку кількома порціями, кожна з яких є окремим податковим розрахунком зі своїм номером порції.

Запитання

У який термін фізична особа повинна сплатити суму податкового зобов'язання, донараховану контролюючим органом?

Відповідь

Відповідно до п. 179.7 ст. 179 розділу IV Податкового кодексу України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) (далі — ПКУ) фізична особа зобов'язана самостійно до 1 серпня року, що настає за звітним, сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену в поданій нею податковій декларації.

Сума податкових зобов'язань, донарахована контролюючим органом, сплачується до відповідного бюджету у строки, встановлені ПКУ.

Згідно з п. 57.3 ст. 57 ПКУ, у разі визначення грошового зобов'язання контролюючим органом за підставами, зазначеними в пп. 54.3.1 – 54.3.6 п. 54.3 ст. 54 ПКУ, платник податків зобов'язаний сплатити нараховану суму грошового зобов'язання протягом 10 календарних днів, що настають за днем отримання податкового повідомлення-рішення, крім випадків, коли протягом такого строку такий платник податків розпочинає процедуру оскарження рішення контролюючого органу.

Зважаючи на вищевикладене, сума податкових зобов'язань, яка донарахована контролюючим органом фізичній особі, сплачується платником податку до бюджету протягом 10 календарних днів, що настають за днем отримання податкового повідомлення-рішення.